РОБОЧИЙ НАРОД

орґан української соціял-демократії в Канаді.
Виходить що тиждня.
в Виннипеґу, Ман. [Канада], під ч. 144 Higgins Ave.
Редактор і адміністратор Ів. Навізовський.
Передплата виносить $2.00 на рік, за границю так само.

"ROBOTCHYJ NAROD"
(THE WORKING PEOPLE).
THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. - - - Winnipeg, Man.
J. NAWIZOWSKY, EDITOR, - AND MANAGER.
Subscription $2.00 a year.

Address: Адресуйте:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Чи не наближаєсь кріза?

З Порт Артур прийшло оповіщенэ, що тамошні елэватори переповнені збіжем і, що C. N. R. аж до марця (?) місяця застановляэ перевіз збіжа. Ся вістка була страшною несподіванкою для торговців збіжа (Winnipeg Grain Exchange].

Ся вістка эще страшнійша для канадийських фармерів і всего канадийського робочого люду. Порт Артур переповнений збіжем: се значить, в цілім сьвіті досить нагромаджено вже збіжа. Всі млини, елэватори і хлібові склади тріскають від хліба, а на цілім сьвіті всі народи обдерті капіталом, голодують, пропадають в злиднях і не годні закупити всіх фармерських продуктів.

І так в канадийськім хлібовім промислі наближаэсь кріза. Коли нині за бушель вівса плачено 17 центів, то незабаром елэватори не схотять дати і по 5 цт. Вони будуть ждати, аж поки не прочистять ся елэватори в Порт Артур, поки знова не забракне збіжа на сьвітовім ринку. Се може протягатись не кілька місяців, але і цілий рік.

Турецько - балканська війна а також зброэнэ цілої Европи спинили сьвітову торговлю, що найперше відібэсь на нашім хліборобстві, а відтак вдарить по голові і цілий робочий люд.

Фармери не маючи спромоги продати свій продукт, будуть сидіти без цента, не будуть купувати потрібних їм річий а з того нічесь кріза і по фабриках; і не мине кілька місяців, як ціла робоча кляса Канади буде викинена капіталістами на улицю. Стане загальне безробіте, а за ним прийде нужда і голод.

Перед нами підводить ся страшне обличэ 1908 року.

Капіталісти нічнуть стягати свої капітали до банків. Нині тяжко вже затягнути пожичку, а тоді й на колінах не випросиш. Хто не виплатить лотів, домів чи фармів, а не буде чим платити рати, буде зліцитований і руїна по цілім краю! Голод загляне кождому до очий!

Нарід тоді буде голодувати, коли всі млини і елэватори будуть переповнені хлібом; буде мерзнути, коли в складах будуть зложені гори вугля і дерева; буде бідувати, коли по сторах буде гнити ріжноманітний товар; пропадати з родинами тоді, коли тисячі домів будуть стояти порожними.

Міліони народа будуть волочитись без праці тоді, коли по фабриках стоятимуть без руху машини, а поля будуть не орані.

До такої руїни веде Канаду господарка консерватистів та лібералів.

Пригадайте-ж собі эще раз той голодний 1908 рік. Оповідайте про нього тим, що його не зазнали в Канаді і згадайте все, що радили вам соціялісти.

Орґанізуйтесь в ряди соціял-демократичної партії і приготовляйте дух свій до послідного бою. І коли капіталізм здвигне над народом косу смерти і голоду, хай розірвуть ся пута неволі, хай воскресне житэ!

Хай живе соціяльна революція!

Кооператива фармерів.

Кенорський богач п. Ґрейм запитав кенорських банкерів, що вони думають про фармерів кенорського дістрікту. Банкери відповіли, що всі фармери (головно Українці та духобори) так задовжені, що 95 на 100 будуть пофантовані за довги.

От і маэш славна, богата Кенора! Не один фармер вложив там в землю свою 15 літню працю в надії, що забезпечить себе і родину, а тепер коли капітал побачив що дикий край вже оброблений, — виженуть тебе як пса з власної хати і йди тоді до міста глядіти за шуфлею, бо твоэю працею розпоряджаэть ся богач.

І той цар-капітал в особі свого слуги пана Ґрейма розпочав вже кроки. Ґрейм шукаэ тепер аґентів, котрі радилиб задовженим фармерам спродати свої фарми по 13 долярів акер, а тоді нагнавши дрібнійших фармерів, їхні землі розпродасть таким богачам, котрі зможуть розпочати господарку не на кводрах, а на секціях.

Добре, що Кенорцям трафляэсь такий „добродій", що хоче дати за землю хоч по пару долярів. Не так судилось ґімельським фармерам, бо там цілі секції стоять покинуті або поліцитовані банками, за котрі ніхто й цента не хоче дати.

Порівнаймо манітобського лісового фармера з фармером кенорським. Перший маэ від 2 до 10 акрів зораного корчунку, часом пару биків, корову, десятеро курий, пса, плужок, борони, хату з колод, стаэнку та около 300 долярів довгу. Знова кенорський фармер маэ три або чотири пари коний, корови, від тисячі до пісьть тисяч машинерії, добрі будинки і кілька тисяч довгу. Як говорять Росіяне: „Більшому кораблеви — глибше море". Докладно лісове і степове фармерство обговорив т. С. Демчук. Ми зазначимо тільки, що і богаті і вбогі фармери, що сидять на одному або двох кводрах, скорше чи пізнійше побанкротують і капітал прожене їх з фармів, як вони вже тепер не візьмуть ся себе ратувати. Поратунок мае бути двоякий: політичний і економічний. Фармери мусять зорґанізуватись у соціял-демократичні відділи, і щоб не бути зліцитованими за довги, мають виставити на дневний порядок той пункт програми соціял-демократії, що жадае, аби уряд знищив приватні банки, та пожичкові компанії, увільнив народ від морґечів, а щоб запровадив державний банк, котрий давав би людям пожичку не висше як на 3%.

Другий поратунок, се фармерська кооператива.

Фармери мусять зрозуміти, що вони будуть мати дохід з своєї землі тільки тоді, коли стануть обробляти її спілкою, спільними руками, машинами та худобою. Кождий фармер є вже нині переконаний, що тою самою машинерією, котрою обробить ся один кводер, можна обробити і цілу секцію. Коли чотири фармери мають видати кождий з окрема на інвентар від 6 до 12 тисяч, то всі чотири злучивши ся разом, видадуть таку саму суму як видае один, значить кождий видасть вже не від 6 до 12 тисяч, а від 1½ до 3 тисяч.

Нині в американськім фармерованю головне питане є в тім, аби бушель збіжа коштував найменьше. І так воно є. Компанії забирають від фармера збіже майже за безцін, перепродуючи його опісля за солений гріш. І якуж користь мае з сего фармер? Ніякої. Він, що так гарує з родиною цілий рік, не мае навіть спромоги вбратись в теплу одіж та зісти кусок хліба на який заслужив собі, бо його обрабовують в нечуваний спосіб.

Отже тепер лишаесь фармерови дві дорозі: або жити по старому і бути зліцитованому, або кинути господароване одинцем а взятись до зорґанізованя кооператив і не віддавати себе більше в руки капіталістів. З сим другим новим а конечним способом фармерованя повинен згодитись кождий фармер, котрий бажае мати красше житє і не бути так сильно визискуваним.

Злучивши до купи всі ґрунта, машинерію і худобу, як се зробили і роблять нині фармери Німеччини і Данії, фармери Канади зможуть ліпше, таньше і скорше обробляти свої поля і будуть мати не втрату а дохід. Вони тримаючись спілки не дадуть розривати себе ріжним компаніям.

До Товаришів в Манітобі і Саскечевані!

Товариші! Наші орґанізатори обїхали вже десять відділів, по котрих знова розпочав ся рух. Всі відділи готовлять ся вислати богато делэґатів на день 22 лютого до Виннипеґу на конвенцію. Позаяк наші орґанізатори не можуть за сей короткий час обїхати цілої Манітоби, тому ми звертаэмось эще раз до всіх наших товаришів, щоб конечно явились на сій конвенції. Чим більше буде людий, тим більше можна буде зробити. Крім партійних справ і виборів, конвенція порішить зробити і зробить богато справ, котрі являють ся дуже пекучими в щоденнім житю фармерів.

Ми дістали відомість, що нашою конвенціэю зацікавились товариші на Заході і Сході, звідки сподіэмось також кількох товаришів.

Досить сидіти нам по корчах та годувати своэю кервавицею ненаситних круків. Нам тисячами треба зїхатись до Виннипеґу, подати собі дружно руки, порадитись спільно, та з енерґією кинутись до борби з нашими пявками!

Хай же громом котить ся по Манітобі та Саскечевані, від фарми до фарми, від міста до міста наш клич: На конвенцію 22-го с. м. до Виннипеґу! Досить спати! Від слова до діла! Хай живе соціял-демократія!

Тимчасовий Орґ. Комітет.

Пісня робітника.

По Канаді буйний вітер віэ,
Соціялізм зерно правди сіэ.
Сіэ, сіэ, сіева досконала,
Щоб робоча кляса враз до бою стала.
До бою за волю для визволу свого,
Щоб катів звалити усіх до одного.
Робітник — то сила, кождий маэ знати,
Над собов неробам не дасть ся знущати.
Нехай кождий знаэ, що робітник вміэ,
Нам збруя неробів нічого не вдіэ!
Як ми братя візьмем до рук параґрафи,
Згинуть з лиця землі, усі кляті ґрафи.
Робочий параґраф: ґазету читати,
В неділі та сьвята на мітінґ вчащати.
Визволом для люду робоча програма,
Щоб в сьвіті на всегда правда панувала.
Бо уже той час приходить, щоби ся не дати,
Проти здиства і шахрайства запротестувати.
В всіх фабриках та закладах народ научати,
Як за себе упімнутись з біди визволяти.
Хай пропаде тая підла злодійська встанова,
Бо армія робітнича повстати готова!
Тож ми братя робітники, даймо собі руки,
Тоді щезнуть геть з престолів ненаситні круки.
Нам однако, або жити, а ні, то вмирати,
Бороти ся, побороти, неволю прогнати.
Як ми устрій теперішний візмемо під ноги,
Тоді катам кровопійцям поспадають роги.
А ті царі з королями, уха нащурили,
Та за нашу крівавицю армат наробили.
Вони знають вже наперед, що то маэ бути,
Що народ вже невільництва хоче ся позбути.
Проч з царями, проч з війною, з убійчим устроэм,
Нехай жиэ соціялізм! братерство горою!
Сини праці, творці сьвіта, одну раду маймо,
Сей лад паньский нам шкідливий в землю закопаймо.
Геть з ним в глибінь притопчімо, щоб й сліду не стало,
Щоб визиск та невільництво, на віки пропало.
А на моэ закінченэ я собі думаю,
Лише ярмо, й тяжке горе до страченя маю.

Монтреал, Кве. Мих. Малофій.

5-ти дневний тиждень праці.

Геть, тисячі миль від Канади лежить за морями величезна анґлійська земля, що зветь ся Австралія. Хотяй край сей теплий і богатий, то мешкаэ там дуже мале число народа, бо всего тільки поверх чотирох міліонів. Се э анґлійські кольоністи. Недавно эще у Австралії мали верх капіталісти як і в цілім сьвіті. Тоді австралійскій робочій люд попадав там в тяжкій праці та злиднях, як і ми нині в Канаді. Але мовляв „біда навчить пироги з медом їсти". Австралійські робітники зрозуміли, що їм треба такого уряду, котрий робив би для них добро. Отже пара літ тому взад вони зорґанізувались в робітничу партію і післали до австралійського парляменту, котрий там звесь „воля люду" більшість своїх послів. Колись австралійськими міністрами були адвскати та богаті бізнесмени, а тепер Австралією рядять робітники. Робітничий уряд дбаэ про добро народне, а не капіталістів. І хотяй сій робітничій партії тоже далеко эще до соціялізму, то всеж вона з своїм урядом зробила вже богато добра для австралійського народа. Примірем, забезпечено там робітників на старість, ухвалено грошеву надгороду кождій матері за народженэ дитини, також даэ уряд усім бідним дітям до 16 року житя даром вихованэ і науку, скоротив робочий день на 8 годин а навіть робив голосованэ, чи не вдалоби ся урядови перебрати на власні руки усі фабрики і роботи від приватних підприэмців. Як уряд дбаэ про своїх горожан сьвідчить те, що пр. коли мясний трост Злучених Держав, (котрий розпускаэ вже також корінэ в Канаді) захотів вдертись і до Австралії, то австралійський уряд сказав, що він не бажаэ аби його горожане гинули зголоду, як в Злучених Державах і вигнав того небезпечного „гостя". з Австралії.

Тепер весною мають відбути ся вибори до австралійського парляменту і робітнича партія ухвалила внести до своэї виборчої програми жаданэ: 5 днів в тижні праці а 2 відпочинку. І певно народ піпре се жаданэ робітничої партії. Коли так стане ся, то робітник буде працювати всего 40 годин тижнево.

„Досить бути робочою худобою, ми хочемо радісного житя" — говорить австралійський робочий люд, здобуваючи для себе все ліпші і вигіднійші права.

А що-ж наші уряди? Чи дбають вони про нас? О, так! Вони-ж прецінь будують народови маринарку орґанізують реґименти заводових убійців, щоб сі на случай якогось жаданя сих голодних обдертих мас, погодували їх ...кулями!

І се для „добра" народа.

Роблін в манітобськім Соймі поважив ся навіть сказати, що ініціятива і референдум э не британського(?), а соціялістичного духа; він „призабув" сказати, що власне та ініціятива та референдум зробили з Австралії країну не „волі богацької", а „волі люду,"

Коли-ж ми зробимо з Канади Австралію?

Дурять фармерів.

Бачучи, що ціле фармерство збунтувалось проти ухвали консерватів здерти з Канади $ 35,000,000 на анґлій-

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO